

Czakó Gábor¹

KI JÖTT, HONNAN ÉS MIKOR?

M intha némi világosság derengene őstörténetünk „ragyogó” homályában. A kiagyalt elképzelésekből származtatott „tudományos” levezetések adatmentes köde oszlik. Megint eltelt százötven év? Lám, lám, nem csak gyűlnek, de hovatovább össze is mernek fogódzni a tények...

*

Hatályos nyelv- és történelemtudományunk elutasítja a magyar-hun-avar azonosságot, miközben a középkori forrásokban se szeri, se száma az olyan állításoknak, melyek a hunokat és avarokat egy népnek tekintik. Például *Paulus Diaconus* (kb. 720-799), a longobárdok történetírója így tudta: „*a hunok, akiket avaroknak neveznek; hunok, akik avarok is.*”

A Szent Wandregisilius kolostor évkönyvében, a 877. évnél, ez áll: „*Lajos – I. avagy Jámbor Lajos fia, Nagy Károly unokája – kapta meg többek között az avaroknak, azaz a hunoknak vagy ungarorum-oknak az országát.*” Vagyis a Kárpát-medence nyugati részét, mondja ez a honfoglalás előtti irat! E mondatában azt is állítja, hogy az avarok, a hunok, és az ungarorum-ok, vagyis magyarok egyazon nép!

A vesztfáliai Corvei (Corvey) kolostorában élt *Widukind* krónikás (kb. 925–1004) *Annales*-ében azt állítja, hogy az avarok a hunok maradványai, majd hozzáteszi: „*ezeket a hunokat most ungarios-oknak nevezik.*” Állítását másutt is megismétli: „*Avares quos modo Ungarios vocamus*”, vagyis: „*az avarokat, akiket most ungariknak hívunk.*” Tehát a hunok elnevezést avarokra váltja, azt pedig ungarikra, azaz magyarokra.

Ezek szerint a három népnév csereberéje nem szúrt szemet a kortársaknak! Miért? Mert tudvalévő lehetett, hogy hun, avar és

1 Itt ragadjuk meg az alkalmat, hogy köszöntsük az idén szeptemberben 75 éves Czakó Gábort, folyóiratunk régi, kedves szerzőjét, és kívánunk még neki számos, gondolatokban gazdag, írásokban termékeny évet! – A *Székelőföld* folyóirat szerkesztősége.

magyar közeli rokon, netán egy nép volna, miként őseink, mondáink és krónikáink állították!

A többé-kevésbé közismert adatok sorát tovább szaporítva meg kell jegyezni, hogy a történelemben nem ritka, hogy egy új hódító valamely régi, híres és félelmetes előd álarcába bújik. A görög *Theophylaktosz Simocatta* (VII. sz. első fele) ötlete volt az *álavarság* fogalma.

Másutt már idéztem idevágó elméletét. Itt csak annyit, hogy figyelemre méltó a „barsélt, onogur, sabir, s kívülük néhány más hun nép” említése, mivel tudjuk, hogy mindezek a mi őseink, vagy őseink egyes csoportjainak megnevezései!

Szerhij Patkanov 17, a szabir szóra hajazó helynevet – domb, temető, vár – talált Nyugat-Szibériában – Szibir, Szavar, Szabar stb., sőt, az Urál európai oldalán is. A szabirok arrafelé roppant tekintéllyel bírtak. Ráadásul az őslakók a különlegesnek, előkelőnek tartott dolgokat egyszerűen szabirnak nevezték: ezüstöt, varázsíj húrját, stb.²

A Kárpát-medencében is akad vagy negyven idevágó helynév-tanúnk: Szabar, Zobor, Szopor stb. A barsélt nép emlékét Nógrád, Pest és Szabolcs megyében egy-egy Bercel falu neve őrzi.

Nem tudom, vizsgálták-e a hozzáértők a *szabar* meg az *avar*, netán a *barsélt*~*barszel* szavak esetleges rokonságát, vagy netán...

*

Miért különböztettek meg a középkor nyugati krónikásai, politikusai, hadvezérei többféle gótot, gepidát, longobárdot, vandált, tehát germán népeket, s miért keverték össze hunt, avart és magyart? Holott a századokon át tartó hadakozásoktól és szövetségkötésektől a térítő munkán át a kereskedelmi kapcsolatokig nem nélkülözhatték a pontos tájékozódást. Buták voltak? Bükkfanyelvűek? Kétségtelen, hogy e népek nem egy időben álltak európai hatalmuk csúcsán, de a hunokból is maradhattak a svájci Val d’Anniviers-től Székelyföldre, sőt, a Szeret völgyéig kisebb-nagyobb csoportok, melyek megérték az avarok bejövételét, hiszen alig egy évszázad telt el Attila birodalmának fölbomlása és az avarok Kárpát-medencei honfoglalása között. Búvóhely szinte mindenütt akadt bőven, hiszen „*Nagy Károly (742–814) birodalma körülbelül 1 200 000 km²-en terült el – az Atlanti-óceántól a Dunántúlig.*

2 A szabirok nemzetisége. In *Ethnographia*, XI. évf. 1900. 8–9. szám.

(...) A legújabb becslés alapján úgy tűnik, hogy az egész birodalomnak csupán 15–18 millió lakosa lett volna. Ez azt jelenti, hogy a kevésbé művelt területeken a népsűrűség négyzetkilométerenként tíz fő körül lehetett, a megművelt területeken pedig mintegy harminc fő.” (Granasztói György nyomán.) A parlagon maradt részek tehát lakatlanok voltak!³

*

A tájékozódás fő módszere kellett legyen a nyelvismeret. Bizonyára akadtak emberek akkor is, akikre ragadtak a nyelvek: tanulhattak fogolytól, elrabolt asszonytól. Ráadásul kém, hittérítő pap, kereskedő, krónikás, tolmács, egyszóval mindenki, akinek dolga akadt velük/e-le-inkkal, kénytelen volt tanulni hun-avar-magyarul. Három különböző nyelvet kellett elsajátítaniuk, vagy elég volt kevesebb is? Esetleg egy?

Ne vegyünk rá mérget, de rótt nyelvemlékeink megfejtése által ennek valószínűsége nőttön-nő. Mi másért keverték volna a népneveket, ha nem ugyanazt jelentette volna mind a három?

Az avarokat például „uar-chun”-nak is nevezték. A szó eleje vagy a vár szót jelenti⁴ – híresek voltak hatalmas földvéraikról, gondoljunk a Szibériától Lappföldre föllehető szabir földvárakra, meg a Tokajjal szemközi szabolcsra –, vagy az avart, ha uar-chun nevük második tagja a hun, mai ejtéssel: avar-hun. Kifejtve: a hunok avar ága. Mi másért mondták hunugor/hungar-nak a magyarokat, ha nem a hun-ogort, vagy hun-ogurt jelöltek vele?

Az első tolmács észlelte volna a zűrzavart! A nyelvek és népnevek félreértése ma csak tudományos viták gerjesztője, de akkor rettentő katonai-politikai károkat okozhatott volna!

A három nép első azonosítása bizonyára ránéztében történhetett ruházat, fegyverzet, hadi taktika alapján, de szinte lehetetlen, hogy a kortársak ne említették volna nyelvi különbségeiket, ha ilyesmiket észlelnek.

Hun irat sajnos nem maradt ránk, dr. Tempfli Imre rk. pap és tanár írja *Mit adott a kereszténység a magyarságnak* című tanulmányában⁵, hogy „523-ban az egyik örmény püspök, *Quardusat (Theoklétosz)* és

3 Granasztói György: A középkori Európa népesedése. In *Európa ezer éve I–II.* Szerk.: Klaniczay Gábor, Budapest, 2004, Osiris, 4. fejezet.

4 Simocatta idézett írata *vár* szavunkat legkorábbi nyelvemlékeink közé iktatja. Ez akkor is fontos, ha a várnak valószínűleg közeli rokona a perzsa *bar*, *baru*, ua.

5 <http://church.lutheran.hu/utitars/gyulekez/mitad1.htm>

papjai hét évig hirdették az evangéliumot itt, a hunok földjén – a Kaukázustól északra, Cz. G. – lakó népek (onogurok, ogurok, szabirok, bolgárok, kuturgurok, fehér-ogurok és fehér-hunok) között. Sőt még a Szentírást is lefordították hun nyelvre. Munkájukat egy másik örmény püspök, Maq (Makariosz) folytatta, és olyan sikerrel, hogy egy korabeli görög utazó, Koszmasz Indikopleusztész, aki bejárta ezt a vidéket, ezt írta 547-ben kiadott művében, a *Keresztény Topográfiában*: a hunok földjén nagyon sok templom, keresztény hívő és szerzetes, valamint több püspök van. Őt igazolja az a tény, hogy I. Jusztinianosz bizánci császár (527–565) idejében a kazárok uralma alá került hunoknak és onoguroknak szervezett missziós püspökségeik voltak, és a püspökeik a magyar törzseknek is hirdették az evangéliumot.” Eszerint a VI. században az örmények valóban térítették a „hunokat”, s nyilván a nyelvüket is jól megtanulták, ha lefordították hunra a Bibliát. Mindennek, sajnos, kézzelfogható nyoma eddig nem került elő.⁶

A Bibliához képest soványka lelet a Szarvasi tütartó (VIII. sz.). 62 betűs fölirata, mégis komoly és hiteles tanúja annak, hogy az avarok magyarul beszéltek, sőt írtak és olvastak! Nyilván nem mindenki, ahogy ma sem. De hogy tütartó-faragók – talán pásztorok? –, és annak rovását olvasó magyar ajkú nők éltek akkoriban, az döbbenetes, hiszen a korabeli Európában a papokon kívül még a királyok sem – pl. Nagy Károly – barátkoztak a betűkkel. Minálunk a jónépnek is nevezett réteg: gazdák és juhászok, hitelbe ivók és bormérők, adósok és kereskedők róttak és olvasták. Nyilván az előkelők is írtak, ennek a Nagyszentmiklósi Kincs a tanúja, melynek aranyába a szarvasi tütartó betűivel róttak szövegeket a tütartó keletkezését megelőző óavar – netán hun? – időkben!

A magyar nyelvűség múltja és a magyar írástudás mindenesetre a honfoglalás előttre nyúlik vissza a Kárpát-medencében. Az említett

6 A szöveg terjesztője lelőhelyként hivatkozott az iráni Iszfahán tartományban fekvő Shurb Khács örmény kolostor könyvtárára, de a helyszíntre utazott kutató sem a könyvtárat, de még a kolostort sem találta. Sőt, egész Iránban nincs ilyen nevű zárda. Ezután egy másik kolostor jött szóba, az létezett ugyan, de könyvtár nélkül, régóta kiürítve. Ezután a Tyr-i örmény egyetem egyik néhai professzora nevezte meg, ám megjelent műveiben, kéziratok hagyatékában hun nyomok nem lelődtek. A *Hun szavak, szövegek* című irat társszerzőjeként hírbe hozott néhai Schütz Ödön, jeles armenológus tudásunk könyvtárában, emlékszábjában sincs hun iratemplék. Mindez nem cáfolja dr. Tempfli Imre más forrásból származó adatait. Igen érdekes és értékes volna találkozni eredetijükkel.

decretum⁷ 5-ik cikkelye *nem előírja* az írás-olvasás elsajátításának kötelezettségét, hanem *természetes népi tudásként számításba veszi!* Ilyesmi nem létezett a középkori Európa más tájain! E tény nyelvregészeti bizonyítékai hemzsegnének a magyarban: *kiró, leró, fölró, ráró, sok van a rovásán, rovott múltú* stb.

A jelek szerint a rovásírás is összekötötte a hunokat, avarokat, magyarokat.

Mit jelent ez? Nyelvi, továbbá kulturális egységet, ami elsősorban a közös írásban mutatkozik, valamint nyelvi közösséget, aminek egyelőre a magyar-avar kapcsolatban máris erős a bizonyossága. A hunról nyelvemlékek hiányában egyelőre nem szólhatunk.

*

Vékony Gábor rovástudó régészünk írta az *Életünk* 1985/12. számában: „*Régészeti-történeti eredményeim alapján azonban a magyar nyelvű népcsoportok Kárpát-medencei megjelenése ennél korábbi időre tehető. Hogy pontosan mikortól számolhatunk velük, azt ma sem tudnám megmondani, de arra már nyelvi adataink is vannak, hogy a VII. és VIII. századnál korábban (a VIII. századból a Kárpát-medencei írás első feljegyzése, a VII. századból pedig egy felirat szolgál bizonyítékkal). Másrészt László Gyula, másokkal együtt, engem is rádöbbenett arra, hogy a Kárpát-medence magyar nyelvűségét nem lehet 895-tel, a honfoglalással magyarázni (ezért is ajánlottam neki Életünk cikkemet). A lakott Kárpát-medencében a 895-ös honfoglalók legfeljebb birtokot szerezhettek, de annak népi arculatát át nem alakíthatták (...) a 895-ös honfoglalók 850 előtt még a Volgán túl laktak, ez a területüket elfoglaló besenyők lakhelyének földrajzi adataiból világosan kimutatható!*

A magyar-avar-hun nyelvközösség igazolása még várat magára. Remélhetőleg nem sokáig.”

A VIII. századi Aethicus-féle ábécé betűinek zöme megtalálható a Szarvasi és a Nagyszentmiklósi rovásbetűk közt.

⁷ *Nyelvédesanyánk* című könyvemben (2016) már idéztem Sebestyén Gyula (1864–1946) néprajztudósunkat, aki előbányászta Mátyás király 1478-ik évi decretumát, s annak 5-ik cikkelyét, melyben a rovásírásos adónyilvántartásról rendelkezett, mivel a falusi bírák és parasztok ezt az írást értették. Vagyis a lakosság elsőpró többsége! Latin eredeti: Magyar Törvénytár, Milleniumi emlékiadás, 1000–1526. évi törvénycikkek.

*

Erős valószínűséggel tudjuk a régészet jóvoltából, hogy az andronóvi kultúracsaládot délről jött emberek hozták létre a Kr. e. III–II. évezred fordulóján. A kultúracsalád elterjedettségét mutató térképre pillantva látjuk, hogy az a Volga–Káma találkozástól a Dél-Uralon át az Ob, majd a Jenyiszej forrásvidékéig nyúlt. Legnyugatabbra a mi őseink területével, tőlünk keletre az Altájban az avarokéval, a Jenyiszejnél a hunokéval. A tudomány mai állása szerint az ő- vagy előmagyarok ennek a kultúrkörnek a tagjai voltak. Ezt sokasodó és folyamatos lelettömeg mellett az andronóviak és Árpád népének szoros genetikai kapcsolata is igazolja.

„A régészeti intézet elemzése szerint a honfoglalók génjeinek egy része a középkori Európából származó leletekkel, más része pedig a mai Kazahsztán területén feltárt bronzkori, úgynevezett Andronovo-kultúra leleteivel, valamint az Ob és Irtis folyók vidékén fekvő Baraba-sztyeppén, illetve Kína és Üzbegisztán területén feltárt hasonló korú leletekkel mutatott nagyfokú hasonlóságot. A ma élő népségek közül a tatárok, nyenyecék, komik, magyarok, baskírok, hantik, manysik, ukránok, székelyek és csángók között találtak a honfoglalókéhoz hasonló szekvenciákat. A rokonság meghatározásának másik lehetőségeként az egész népesség összetételéhez legjobban hasonlító összetételű népségeket keresünk. A régészeti intézet adatai alapján eszerint is ugyanazok a középp-ázsiai, dél-szibériai Andronovo– Baraba bronzkori kultúrkörből és a kazahsztáni vaskorból származó populációk mutatták a legkisebb genetikai távolságot a honfoglalóktól, amelyeket az előző módszer is talált, de emellett a középkori lengyelek, Kárpát-medencei avarok és longobárdok is közelinek mutatkoztak.” Nyilatkozta Török Tibor, a Szegedi Tudományegyetem genetikai tanszékének docense.⁸

Azóta csak egy év telt el, de máris befejeződött a honfoglalók karosi temetőinek vizsgálatáról készült összegző PhD-értekezés (Szerző: Neparáczi Endre. Témavezető: Dr. Török Tibor. Társ-témavezető: Dr. Pálfi György, Biológia Doktori Iskola, Szegedi Tudományegyetem Természettudományi és Informatikai Kar, Genetikai Tanszék, Szeged 2017.) A kutatók a honfoglalók közt egyetlen finnugort sem találtak... (http://doktori.bibl.u-szeged.hu/3794/1/Neparaczki_PhD.pdf⁹)

8 Magyar Idők, 2016. nov. 26.

9 „...mtDNS [mitokondriális DNS – a szerk. megj.] genom elemzésével megállapítottuk, hogy a honfoglalók lehetséges őseinek 41,5%-a xiongnu (ázsiai hun),

A szabir/magyar, avar, hun emberek föltehetően közös, bronzkori-vaskori kultúrából érkeztek: magas fokú állattenyésztő, építő, fémműves, hadi és egyéb ismeretekkel. Mindez megteremti az írás igényét is. Hagyatékuk elkülöníti őket az ott talált őslakó népektől, melyek akkor és később is kőkorukat élték. Írást nem ismertek. Talán a hatalmas kulturális különbség is oka lehetett annak, hogy a mongoloid helyiek és az europid érkezők nem olvadtak össze, sőt nem is nagyon vegyültek.

Hanti emberek ünneplőben. Száz éve még szinte tiszta mongoloidok voltak. Azóta erősen keveredtek az oroszokkal.

42,7%-a skandináv-germán, 6,7%-a kaukázusi (közel-keleti), 2,2%-a szláv és 6,7%-a egyéb európai származású lehetett. Adatainkat egyéb genetikai, antropológiai történeti adatok is alátámasztják. Eredményeink támogatják a középkori krónikáink hitelét, melyek azt állítják, hogy a „honfoglalás” a magyarok második bejövetele, és a honfoglalók itt már magyar nyelvű népséget találtak. Adataink hihetővé teszik az elismerten eredetileg is magyar nyelvű székelyek hun hagyományát, és a honfoglalást megelőző jelenlétüket a Kárpát-medencében. Ezzel magyarázatot nyer a régészeti anyagból levont következtetés is, miszerint a honfoglalás kori népesség régészeti hagyatékból becsült csekély létszáma alapján nem adhatta alapját a 11. századi Árpád-kori tömbmagyarságnak (Kniezsa, 1993; Révész, 2016). A *finnugor-honfoglaló genetikai kapcsolat hiánya* arra utal, hogy a magyar nyelv finnugor rétegeit nem lehet a honfoglalókhöz kötni, ellenben a magyar nyelvben meglévő masszív török nyelvi réteget nagy valószínűséggel hun eredetűnek tekinthetjük. Ez újabb kérdéseket és kutatási irányokat nyit a magyar nyelv lehetséges eredetéről, és rokonsági viszonyairól.”
A kérdésről lásd e könyvben CzG.: *László Gyula, a fekete bárány* című tanulmányát.

A jövevények tehát az Uráltól az Altájig, a sztyeppvidék északi, nedvesebb, erdős-ligetes, hegylábi részén szállásolták el magukat. A régészet szerint félig földbe mélyített – földfűtéses és hűtéses (!) – boronaházakban laktak. Ugyanúgy, miként a Tiszapüspöki mellett 2015-ben föltárt honfoglalás kori telep lakói!

A legnyugatibbak, a mi előd magyarjaink, közel három évezredet töltöttek a mai finnugor népek őseinek szomszédságában, tehát nyilván hatottak egymásra. Leginkább a hozzájuk legközelebb élő ugorokra.

Keleten a hunok egységes birodalommal kovácsolták – szinte a szó szoros értelmében – a kis hadakozó kínai fejedelemségeket. A bő két évezredes harc végén a vesztes hunok egy része visszavonult és Nyugatra költözött, a Kárpát-medencébe. A IV–V. században óriási birodalmat szerveztek, ami azonban Attila halála (453) után széthullott.

A középső fő csoport, az avaroké – nehéz közép-ázsiai és kelet-európai harcok után – ugyanitt kötött ki. Az ő birodalmuk eleinte a mai Bajorországot is magába foglalta, de hamar megtört. Nagy Károly 791-ben kezdett hadjáratát még visszaverték 793-ban, az először Hérodotosz által leírt „szkíta taktika” alkalmazásával – felperzselt föld –, de 796-ban súlyos vereséget szenvedtek, majd 803-ban Krum bolgár kán mért rájuk megrendítő csapást.

„870–871-ben a Frank Birodalom keleti határvidékén, Pannoniában (...) keresztény és földművelést folytató avar népesség élt.”¹⁰ Ekkor már megjelentek magyarok is a Kárpát-medencében. *Olajos Teréz* erre *Német Lajos* király 860. május 8-ra keltezett oklevélében írásos bizonyítékot is talált az *Uungariorum marcha* kifejezésben. Lásd még *László Gyula* kettős honfoglalás elméletét.

*

Sajnos nem ismerjük a magyar–finnugor kölcsönhatás valódi természetét. Erősen valószínű, hogy éppen a hunfalfvysta rokonításpolitikai elfogultságai torzították el. Mérget vehetünk rá, hogy a víz az Urál térségében sem folyik hegynek föl. Ott is az erősebb, népesebb csoport és a mélyebb, gazdagabb kultúra az átadó. Ez – a dolog természetéből következően – hatékonyabb, mivel több és kíváncsabb az „áruja”. Ékes tanúja ennek a finnugor és a magyar regevilág közti különbség.

10 Olajos Teréz: Az avar továbbélés kérdéséről. In *Tiszatáj*, 2001/11.

A gyöngébb csak „lejáró lemezeket” és töredékeket képes kínálni, legyen szó eszközökről, meséről, dalról, szavakról, nyelvi szerkezetekről. A kisebbségi érzéstől gyötört nép még alapszókincsébe is beenged előkelő idegeneket. Lásd például a cigányból jött *csaj*, *csávó*, *kaja*, stb. szavainkat. Vagy az angol vendégeinket: *sale*, *salt*, *action*, *rapid*, *szép napot feléd* stb., hogy nyelvünk szerkezetére, s általa észjárásunkra mért csapásokat ne részletezzem.

*

Három-négyezer éve sem lehetett másként. Erősen valószínű, hogy a jövevények szókincsé sokkal gazdagabb volt a helyi finnugorokénál, már ami pl. a fémekkel, vagy az állattartással állt kapcsolatban, viszont a finnugorok nyilván több szót ismertek a hó színárnyalatainak kifejezésére.

Más dolgozataimban már kimutattam, hogy téves az az elképzelés, miszerint a magyar ennyi meg annyi ezer év előtti ősuráli, ősfinnugor nyelvnek a leszármazottja lenne. Nem csak azért, mert pl. 6000 éve

Hanti asszonyok

ott sem voltunk. Az elmélet nem felel meg az észtani szabályoknak, közelebbről az összehasonlító módszer követelményeinek, mivel a finnugoroknak nincsenek nyelvemlékeik, tehát nincs mivel összehasonlítani nyelvünket. A nyelvi anyag helyén a régmúltról csak következtetésekre épített elméleti feltételezések, majd belőlük származtatott valószínűségek reménybeli lehetőségeinek ködében bolyong a nyelvtörténész, és sejtelmeinek sugallatára olykor föl-fölkiált: megvan, megvan! Nem is tehet mást, mert az MTA hivatalos lapjában, a *Magyar Tudomány*-ban kinyilatkoztatták (2015

március), hogy a finnugor nyelvészetben nincsenek vitás kérdések. A szakma tehát letért a tudományosság útjáról. Má' mindön fő' van fődözve...

Nincsen, kedves nyelvtársak, a nem létező fekete macska sincs megfogva az ablaktalan, sötét szobában. Ugyanis a valóság oldalán immár írásos bizonyítékok tanúsítják, hogy az avarok a miénkkel egyező nyelvet beszéltek. Tehát finnugoroknak kellett volna lenniük, velünk és tán a hunokkal együtt, ámde ilyesmi tudományos szinten soha nem merült föl. Ugyanis az említett népek világszép életükben véletlenül sem forgolódtak Karjalában, de még az Urál nyugati lejtőin sem. Tehát nem vehettek át nyelvet az ó-finnugoroktól.

És mi, akik közelükben éltünk?

Bizonyára a mi őseink vitték a fémkést, a kerámiát meg a hunokkal-avarokkal közös nyelvet, zenei és mondavilágot, amiből a finnugorok meríthettek szabadon – amennyit csak akartak, még inkább bírtak –, s cserében adtak jóféle prémeket. (Lásd Iordanes: *Getica*, 37.)

*

A magyar-avar-hun egységnek egyre több nyelvrégészeti bizonyítéka kerül elő Nyugat-Ázsiában, a mai Kazahsztán, Üzbegisztán stb. területén is, ahol ma iszlám vallású, török fajú-nyelvű népek élnek, melyek közt akadnak csoportok és emberek, akik magyarnak vallják magukat. Például a Torgaj-vidéki *madjar* – eredeti cirill írásváltozatokat követve: *madiar*, *madijar*, *madyjar* – törzs tagjai. Eredetüket sírkövékre is ráíratják ékes arab, vagy cirill betűkkel.

A Volgán túl maradt magyarok fölfedezője *Tóth Tibor* genetikus volt, de – többek közt – nagy munkát végzett *Benkő István* és *Benkő Mihály* is. Idehaza igencsak akadályozták őket. Tőlük tudjuk, hogy a Nogaj Hordában még a XIV–XVII. században is harcolt magyar nevű törzs! Benkő Mihály szerint „Az orosz helységnévtárak nagyszámú (több mint száz) olyan helységnévet ismernek, melyek elnevezése a magyar nevet tükrözi.”

A torgaji magyarok genetikai képlete igen közel áll a miénkhez az Igazságügyi Orvostani Intézet vizsgálata szerint.

Csisztopoli sírfelirat

1. *Hucā-l-ħājjī-l-lāzi lā jamutu.*
2. *uā kullā ħājjīn sincaħu aġjamutu!*
3. *Galimlāqqa tārbijjāt qilqan.*
4. *zāhidlāqqa aewgān, māsfid-*
5. *lārni gimārāt qilqan, ākūš*
6. *xājrattiy Mafar qašij oyli*
7. *Imagil zijjārāte bu, Rāħmātū-*
8. *-l-lāħi gāljāħi rāħmātān waasigātān!*
9. *Wafat bolfu: tariz fe-*
10. *ti fūr uon bir faʔl, rāfāp*
11. *aġzi fjiirem ākeši kōn āti.*
12. *Al-māutā babun,*
13. *uā kullū-n-na-*
14. *si daħilahu!*

- (۱) مُوَاتِي الَّذِي لَا يَمُوتُ
- (۲) وَكُلِّ نَسْلٍ سَمَاءٌ سَيَمُوتُ
- (۳) بِأَمْلٍ لَا رَحْمَةً لِّلْقَنَانِ
- (۴) رَحْمَةً لَا رَحْمَةً لِّلْقَنَانِ
- (۵) لَا يَمُوتُ عَمْرَتُ لِّلْقَنَانِ وَكُوشُ
- (۶) حَمْرَاتُ لِّلْقَنَانِ مَيْسُ أَوْعَلُ
- (۷) إِسْمَاعِيلُ زَيْبَاهُ بَوْرَحْمَهُ
- (۸) إِلَهْ عَلَيْهِ رَحْمَهُ وَاسْمُهُ
- (۹) وَفَاتَ دَلْطُوِي مَارِيحُ جِيَا
- (۱۰) مَسْجُورُ وَانْ مَرِ جَالِ وَتَيْبِ
- (۱۱) أَمَحْ سَبِيْرَمُ أَكْشَرُ كَوَانْ أَتْ
- (۱۲) الْمَوْتُ دَابْ
- (۱۳) وَكُلِّ الْا
- (۱۴) سِ دَاخِلُهُ

Forrás: Acta Orientalia

Róna-Tas András 2004. március 1-i akadémiai előadásán bemutatott kép.
A sírkő 1311-beli.

Róna-Tas András akadémikus megállapítása szerint „...a keleten maradt magyarok is magyarnak hívták magukat, a magyar népnév tehát régebbi, mint a magyarok nyugatra történt vándorlása, a két csoport elválása.” Más szóval éltesebb a „870 körüli” vagy más időpontoknál, melyekre népnevünk keletkezését éppen hatályos tudományunk keltezi.

Vagyis a *magyar* szó igen fontos nyelvrégészeti lelet. Azt igazolja, hogy már jóval a honfoglalás előtt, a IX. századot megelőzően, vagy még korábban így hívtuk magunkat. Ugyanakkor az ősi területeiken élő hantik, manysik és más hajdani finnugor szomszédaink, roppantul tisztelték az általuk szabírnak – taparnak, szibirnek stb. – mondott régi népet. Ősüknek tekintették, de nem nevezték magukat magyarnak, sőt, szabírnak sem... (Szerhij Patkanov idézett műve)

A hunfalvysta hatalomtudomány hiába szorította vissza rovásírásunkat a székelység külön játékvá, hiába tette nevetségessé, hiába akadályozta ma is fönnforgó tanítványai által a rovásismeretet, hasztalan próbálta a kutatókat fasisztázgatni és rákényszeríteni arra, hogy biggyessenek elméletükbe illő ősfinnugor ősvéghangzókat a megfejtett szavak végére. Mindeközben egyre-másra bukkannak föl rótt szöveg- emlékek a korai és késő avar leletek között – ómagyarul.

Még régészeti és nyelvészeti tanszékeinken sincs rovás-oktatás. E tény önmagában szomorú és elégséges bizonyítéka annak, hogy némely hangadók inkább analfabétákat nevelnek egyetemeinken, nehogy múltunk kutatói megtanulják azt, amire a tudománynak, nekik és a nemzetnek szüksége van, s ami elől ők homokba dugják fejüket...

*

Az igazság mindig kiderül.

Portrék (terrakotta, 2017)